

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

P9_TA(2022)0049

Pastarojo meto žmogaus teisių pokyčiai Filipinuose**2022 m. vasario 17 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl pastarojo meto žmogaus teisių pokyčių Filipinuose (2022/2540(RSP))**

(2022/C 342/20)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezolucijas dėl Filipinų, ypač į 2016 m. rugsėjo 15 d. rezoluciją ⁽¹⁾, 2017 m. kovo 16 d. rezoluciją ⁽²⁾, 2018 m. balandžio 19 d. ⁽³⁾ rezoluciją ir 2020 m. rugsėjo 17 d. rezoluciją ⁽⁴⁾,
 - atsižvelgdamas į ES gaires žmogaus teisių klausimais,
 - atsižvelgdamas į 1948 m. Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją,
 - atsižvelgdamas į 1966 m. Tarptautinių pilietinių ir politinių teisių paktą,
 - atsižvelgdamas į 2021 m. liepos 22 d. Filipinų vyriausybės ir JT pasirašytą JT bendrą žmogaus teisių programą Filipinuose,
 - atsižvelgdamas į 2021 m. vasario 5 d. ES ir Filipinų bendrą pranešimą spaudai po pirmojo Gero valdymo, teisinės valstybės principo ir žmogaus teisių pakomitečio posėdžio,
 - atsižvelgdamas į Tarptautinio baudžiamojo teismo (TBT) Romos statutą,
 - atsižvelgdamas į 2020 m. liepos 3 d. Filipinų Respublikos aktą Nr. 11479, taip pat vadinamą Kovos su terorizmu aktu,
 - atsižvelgdamas į JT vyriausiosios žmogaus teisių komisarės Michelle Bachelet pareiškimą dėl Filipinų per 2021 m. spalio 7 d. vykusią 48-ąją Žmogaus teisių tarybos sesiją,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 144 straipsnio 5 dalį ir 132 straipsnio 4 dalį,
- A. kadangi Filipinus ir ES sieja ilgalaikiai diplomatiniai, ekonominiai, kultūriniai ir politiniai santykiai; kadangi ratifikuodami Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimą Filipinai ir Europos Sąjunga patvirtino bendrą išipareigojimą laikytis gero valdymo, demokratijos, teisinės valstybės, žmogaus teisių principų, skatinti socialinius ir ekonominius pokyčius, taiką ir saugumą regione;
- B. kadangi nuo tada, kai 2016 m. gegužės mėn. buvo išrinktas prezidentas Rodrigo Duterte ir prasidėjo karas prieš narkotikus, Filipinuose įvykdyta pasibaisėtinų neteisminių egzekucijų ir žmogaus teisių pažeidimų;
- C. kadangi 2020 m. birželio mėn. JT vyriausiasis žmogaus teisių komisaras pranešė, kad žudymai, susiję su vyriausybės kovos su narkotikais kampanija, buvo plačiai paplitę ir sistemingi; kadangi, remiantis pilietinės visuomenės organizacijų duomenimis, per reidus dėl narkotikų žuvo 12 000–30 000 žmonių, o valdžios institucijos per šiuos reidus policijos veiksams priskiria 6 200 mirties atvejų; kadangi prezidentas R. Duterte aiškiai paragino policiją vykdyti neteismines egzekucijas ir pažadėjo jiems suteikti imunitetą, o tokioje veikloje dalyvaujantys policijos pareigūnai buvo paaukštinti; kadangi prezidentas R. Duterte pažadėjo tęsti savo kampaniją prieš narkotikus iki pat savo prezidento kadencijos pabaigos 2022 m. birželį;

⁽¹⁾ OL C 204, 2018 6 13, p. 123.

⁽²⁾ OL C 263, 2018 7 25, p. 113.

⁽³⁾ OL C 390, 2019 11 18, p. 104.

⁽⁴⁾ OL C 385, 2021 9 22, p. 133.

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- D. kadangi nuo 2016 m. birželio mėn. nužudyti mažiausiai 146 žmogaus teisių gynėjai ir ne mažiau kaip 22 žurnalistai, o iki šiol dėl šių atvejų niekas nebuvo nuteistas;
- E. kadangi išpuoliai prieš naudojimąsi teise į asociacijų laisvę buvo sistemingi; kadangi nuo 2019 m. birželio mėn. iki 2021 m. rugpjūčio mėn. 16 profesinių sąjungų narių buvo suimti ir sulaukyti, o 12 buvo priversti išstoti; kadangi prezidento R. Duterte administracijoje įvykdyta 50 neteisminių profesinių sąjungų narių egzekucijų; kadangi sukurta baimės aplinka labai pakenkė darbuotojų gebėjimui naudotis savo teisėmis, saugomomis Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) konvencijoje Nr. 87; kadangi vyriausybė pasinaudojo pandemija siekdama pateisinti neveiklumą ir atidėjo TDO aukšto lygio trišalę misiją į šalį;
- F. kadangi valdžios institucijoms susiejus organizacijas ir asmenis su komunistinėmis grupėmis, t.y. atlikus vadinamąjį „paženklinimą“ ir toliau vykdomi nužudymai, grasinimai, be orderio vykdomi areštai, persekiojami žmogaus teisių gynėjai, oponentai, profesinių sąjungų aktyvistai, aplinkos gynėjai ir žurnalistai, siekiantys atskleisti įtarimus dėl neteisminių egzekucijų ir kitų žmogaus teisių pažeidimų; kadangi 2020 m. priimtu Kovos su terorizmu aktu buvo institucionalizuotas „paženklinimas“;
- G. kadangi 2021 m. gruodžio 9 d. Aukščiausiasis Teismas patvirtino daugumos prezidento R. Duterte administracijos priimto Kovos su terorizmu akto, kuriuo saugumo pajėgoms suteikiami įgaliojimai suimti ir sulaukyti įtariamuosius iki 24 dienų be orderio ir nepareiškus kaltinimų, teisėtumą;
- H. kadangi COVID-19 pandemija dar labiau paspartino žmogaus teisių padėties blogėjimą Filipinuose, visų pirma kiek tai susiję su saviraiškos laisve, žiniasklaidos vientisumu ir nuspėjamu vykdymo užtikrinimu bei turėjo rimtų pasekmių žiniasklaidos ir pilietinės visuomenės gebėjimui užfiksuoti tokius pažeidimus; kadangi pažeidžiamiausioms miesto vietovių bendruomenėms didelį poveikį padarė siekiant užtikrinti karantino vykdymą policijos ir kariuomenės naudojamas smurtas;
- I. kadangi JT vyriausioji žmogaus teisių komisarė Michelle Bachelet savo naujausioje 2021 m. spalio 7 d. ataskaitoje dėl Filipinų pabrėžė, kad visoje šalyje vykdomi nuolatiniai ir sunkūs žmogaus teisių pažeidimai ir nepaisoma pagrindinių žmogaus teisių standartų;
- J. kadangi 2020 m. spalio mėn. JT žmogaus teisių taryba pabrėžė, jog svarbu, kad Filipinų vyriausybė užtikrintų atskaitomybę už žmogaus teisių pažeidimus ir pažeidimus bei atliktų nepriklausomus, visapusiškus ir skaidrius šių pažeidimų tyrimus ir patrauktų baudžiamojon atsakomybėn visus asmenis, padariusius sunkius nusikaltimus;
- K. kadangi 2021 m. rugsėjo 15 d. Tarptautinio baudžiamojo teismo (TBT) ikiteisminio tyrimo kolegija paskelbė, kad įgaliojo prokuratūrą pradėti tyrimą dėl nusikaltimų žmoniškumui, įskaitant nužudymus, įvykdytus prezidento R. Duterte vadovaujamo karo su narkotikais kontekste, taip pat nužudymus, kuriuos 2011–2016 m. Davao mieste tariamai įvykdė Davao „mirties eskadronas“;
- L. kadangi 2018 m. kovo mėn. R. Duterte iniciatyva Filipinai pasitraukė iš Tarptautinio baudžiamojo teismo (TBT) po to, kai TBT pradėjo preliminarų skundo, pateikto prieš R. Duterte dėl didelio nužudymų skaičiaus vykdant kovos su narkotikais kampaniją, nagrinėjimą;
- M. kadangi, atsižvelgiant į būsimus 2022 m. gegužės mėn. rinkimus, pranešama, kad Filipinų kibernetinėje erdvėje daugėja šmeižto, neapykantos ir dezinformacijos kampanijų ir daugėja interneto „trolių“; kadangi socialinė žiniasklaida yra pagrindinis informacijos šaltinis Filipinuose; kadangi tokie išpuoliai ypač nukreipti prieš moteris ir mažumų grupes; kadangi neseniai už brukalų siuntimo ir nemanipuliacijos taisyklių pažeidimą buvo panaikinta daugiau kaip 300 socialinių tinklų paskyrų; kadangi Filipinų parlamentas, siekdamas kovoti su piktnaudžiavimu internete, priėmė įstatymą, pagal kurį reikalaujama, kad socialinės žiniasklaidos naudotojai, kurdami naujas paskyras, registruotų savo teisinę tapatybę; kadangi esama pagrįstų nuogąstavimų, kad vyriausybė gali piktnaudžiauti šiuo įstatymu ir pulti žurnalistus bei pilietinę visuomenę; kadangi Filipinų valdžios institucijos nekvietė ES atsiųsti rinkimų stebėjimo misijos;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

- N. kadangi 2021 m. kovo 2 d. Filipinų Atstovų Rūmai per trečiąją svarstymą priėmė įstatymo projektą Nr. 7814, kuriame, Filipinų žmogaus teisių komisaro teigimu, „nustatomos preziuruojama asmenų, kaltinamų esant prekeiviams, finansuotojais, saugotojais, kenkėjais ir (arba) dalyvavimu kovojant su neteisėtais narkotikais, kaltė“ ir „taip pat bandoma vėl įvesti mirties bausmę“;
- O. kadangi Senate dar nepriimtas Atstovų Rūmų priimtas Žmogaus teisių gynėjų apsaugos įstatymas;
- P. kadangi, remiantis 2021 m. ES delegacijos Filipinuose parengtu lyčių padėties apibūdinimu, politikos, kultūros ir visuomenės patriarchalinės normos taip pat yra kodifikuojamos ir stiprinamos Filipinų įstatymuose bei politikoje, o tam vykti leidžia nuolat vyrų dominuojami teisės aktų leidėjai ir politikos formavimo organai; kadangi į dabartinius įstatymus, pvz., persvarstytą Baudžiamąjį kodeksą ir Šeimos kodeksą, vis dar įtrauktos nuostatos, kuriomis diskriminuojamos moterys;
- Q. kadangi Nobelio taikos premijos laureatė Maria Ressa, žurnalistė ir viena iš naujienų svetainės „Rappler“ įkūrėjų, 2019 m. buvo suimta už kibernetinį šmeižtą ir 2020 m. birželio 15 d. nuteista; kadangi 2021 m. nenustatyti ginkluoti asmenys nužudė žurnalistus Orlando Dinoy ir Reynante Cortes;
- R. kadangi senatorė Leila De Lima vis dar laikoma kalėjime po penkerių metų be teismo ir pateikus suklastotus kaltinimus; kadangi senatorė Leila De Lima buvo sulaikyta dėl diskriminacinių priežasčių, nes ji buvo puolama dėl jos politinių pažiūrų, taip pat dėl jos, kaip žmogaus teisių gynėjos ir moters, statuso ir kadangi šiais kardomojo kalinimo metais jai buvo atimtos rinkimų teisės bei galimybė nuotoliniu būdu stebėti bet kokią Senato posėdį; kadangi senatorė Leila De Lima, kuri paskelbė ketinanti vėl kandidatuoti į Senatą, neturės tokių pačių teisių ir galimybių vykdyti savo rinkimų kampaniją kaip kiti kandidatai;
- S. kadangi Filipinai yra bendrosios lengvatų sistemos plius (BLS+) lengvatomis besinaudojanti šalis; kadangi tai reiškia, kad Filipinai turi veiksmingai įgyvendinti 27 tarptautines konvencijas dėl žmogaus teisių, darbo teisių, aplinkos apsaugos ir gero valdymo; kadangi 2020 m. pagal šią sistemą 26 % viso Filipinų eksporto į ES (1,6 mlrd. EUR) buvo taikomas lengvatinis režimas;
1. griežtai smerkia tūkstančius neteisminių egzekucijų ir kitų sunkių žmogaus teisių pažeidimų, susijusių su „kova su narkotikais“; ragina ES imtis ryžtingų atsakomųjų veiksmų;
 2. Pakartoja savo raginimą Filipinų vyriausybei nedelsiant nutraukti bet kokią smurtą ir žmogaus teisių pažeidimus, nukreiptus prieš įtariamus narkotikus nusikaltėlius, įskaitant neteisėtus žudymus, savavališkus areštus, kankinimus ir kitus pažeidimus, ir išformuoti privačias bei valstybės remiamas sukarintas grupuotes, dalyvaujančias „kare prieš narkotikus“;
 3. Smerkia visus grasinimus, persekiojimą, bauginimą ir smurtą prieš asmenis, siekiančius atskleisti įtarimus dėl neteisminių egzekucijų ir kitų žmogaus teisių pažeidimų šalyje; smerkia vyriausybės pareigūnų taikomą aktyvistų, žurnalistų ir kritikų „paženklino“ praktiką, dėl kurios jiems gali būti padaryta žalos ir atsižvelgdamas į tai ragina išformuoti Nacionalinę vietos komunistinių ginkluotų konfliktų nutraukimo darbo grupę (NTF-ELCAC), kuri yra atsakinga už tokio „ženklino“ praktiką;
 4. ragina valdžios institucijas nutraukti organizacijų ir asmenų, įskaitant žmogaus teisių ir aplinkos gynėjus, žurnalistus, profesinių sąjungų aktyvistus bei bažnyčios ir humanitarinius darbuotojus, įtraukimo į juoduosius sąrašus veiklą; prašo vyriausybės išlaisvinti visus neteisėtai sulaikytus žmogaus teisių gynėjus, politinius disidentus ir žurnalistus, taip pat nedelsiant panaikinti visus jiems pateiktus politiška motyvuotus kaltinimus;
 5. ragina valdžios institucijas gerbti teisę į saviraiškos laisvę ir užtikrinti, kad žurnalistai galėtų dirbti be baimės; ragina nutraukti Maria Ressa, Frenchie Mae Cumpio ir visų kitų nepriklausomų žurnalistų persekiojimą;
 6. dar kartą ragina Filipinų valdžios institucijas nutraukti politinį senatorės Leilos De Lima persekiojimą, nurodyti nedelsiant ir besąlygiškai ją išlaisvinti, taip pat teisingai nagrinėjant bylą patraukti baudžiamojon atsakomybėn asmenis, kurie, kaip nustatyta, yra atsakingi už jos savavališką sulaikymą ir kitus prieš ją įvykdytus žmogaus teisių pažeidimus, pavyzdžiui, išpuolius dėl lyties ir jos teisės į tinkamą procesą pažeidimus; ragina ES ir toliu atidžiai stebėti bylos prieš senatorę L. De Lima raidą;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

7. griežtai smerkia prezidento R. Duterte seksistinius, žeminančius ir diskriminacinius pareiškimus apie moteris ir asmenis, kurie priskiria save LGBTIQ+ bendruomenei, ir primygtinai ragina prezidentą susilaikyti nuo smurto prieš juos kurstymo;
8. ragina Filipinų valdžios institucijas nedelsiant nešališkai, skaidriai, nepriklausomai ir prasmingai ištirti visas neteismines egzekucijas, įskaitant Jory Porquia, Randallo „Randy“ Echaniso ir Zaros Alvarez atvejus bei priverstinę Elenos Tijamo dingimą ir mirtį, taip pat įtariamus tarptautinės žmogaus teisių ir humanitarinės teisės pažeidimus, siekiant patraukti kaltininkus baudžiamojon atsakomybėn; ragina Filipinų valdžios institucijas užtikrinti visų vyresniųjų policijos pareigūnų ir politikų veiklos tyrimus ir baudžiamąjį persekiojimą tais atvejais, kai pagrįstai įtariama, kad jie tiesiogiai ir (arba) dėl vadovavimo ar atsakomybės už pavaldinių veiksmus yra atsakingi už nusikaltimus pagal tarptautinę teisę ir kitus sunkius žmogaus teisių pažeidimus;
9. reikalauja, kad Filipinų valdžios institucijos nedelsdamos surengtų konsultacijas su profesinėmis sąjungomis dėl veiksmų plano su nustatytais terminais, kurio tikslas – įgyvendinti po elektroninio keitimosi nuomonėmis parengtos TDO ataskaitos dėl Filipinų išvadas, ir kad Filipinų valdžios institucijos iki 2022 m. TDO konferencijos priimtų TDO aukšto lygio trišalę misiją į Filipinus, kuri stebėtų, kaip įgyvendinamos 2019 m. TDO išvados;
10. pabrėžia, kad už nacionalinės teisės ir tarptautinės žmogaus teisių teisės pažeidimus atsakingi asmenys, nepaisant jų rango ar padėties, turi būti patraukti atsakomybėn teisingai nagrinėjant bylas civiliniuose teismuose;
11. dar kartą patvirtina, kad nepritaria mirties bausmei, ir primena, kad baudžiamosios teisės aktai visada turi būti grindžiami nekaltumo prezumpcija;
12. ragina Filipinus iš dalies pakeisti arba panaikinti teisės aktus, kuriais toliau diskriminuojamos moterys, ir puoselėti bei ginti moterų teises;
13. pabrėžia, kad Tarptautinio baudžiamajo teismo I ikiteisminio tyrimo kolegija patenkino prokuroro prašymą pradėti tyrimą dėl nusikaltimų, priklausančių Teismo jurisdikcijai ir įtariamai įvykdytų Filipinų teritorijoje nuo 2011 m. lapkričio 1 d. iki 2019 m. kovo 16 d. „karo prieš narkotikus“ kampanijos metu;
14. labai apgailėstauja dėl Filipinų vyriausybės sprendimo pasitraukti iš Romos statuto; ragina vyriausybę pakeisti šį sprendimą; ragina Tarptautinį baudžiamąjį teismą ir toliau tirti įtarimus dėl nusikaltimų žmoniškumui vykdant žudymus, susijusius su „karu prieš narkotikus“; ragina Filipinų vyriausybę visapusiškai bendradarbiauti su Tarptautinio baudžiamajo teismo prokuratūra jai atliekant padėties Filipinuose tyrimą ir skubiai tobulinti ir geriau finansuoti nacionalines priemones, kuriomis užtikrinamas liudytojų ir tarpininkų saugumas;
15. ragina vyriausybę iš dalies pakeisti Kovos su terorizmu aktą bei jo įgyvendinimo taisykles ir nuostatas, kad jie atitiktų tarptautinius kovos su terorizmu standartus;
16. mano, kad tai, jog nėra viešai ir skaidriai atskleidžiamos visos išvados ir nėra aktyviai įtraukiamos nepriklausomos žmogaus teisių ir pilietinės visuomenės organizacijos, silpnina JT bendros žmogaus teisių propagavimo ir apsaugos Filipinuose programos pajėgumą stebėti žmogaus teisių padėtį šalyje ir dėl to negali būti imtasi reikiamų taisomųjų priemonių;
17. primygtinai ragina Filipinus visapusiškai įgyvendinti Čiabuvių tautų teisių aktą ir laikytis savo įsipareigojimų pagal tarptautinę teisę apsaugoti čiabuvių tautų žmogaus teises, be kita ko, ginkluoto konflikto metu; yra pasibaisėjęs prekybos žmonėmis, verbavimo kariniams veiksams ir vaikų įtraukimo į konfliktus veikla, kurią šalyje vykdo sukarintos organizacijos, ir ragina visus su šia veikla susijusius subjektus ją nutraukti;
18. baiminasi, kad būsimų rinkimų ir kampanijos laikotarpiu politinės teisės bus dar labiau pažeidžiamos ir ribojamos tiek internete, tiek ne internete; ragina visus kandidatus susilaikyti nuo dezinformacijos kampanijų ir interneto trolių armijų naudojimo, taip pat išpareigoti vykdyti sąžiningas ir faktais grindžiamas kampanijas, taip užkertant kelią tolesniam susiskaldymui Filipinų visuomenėje ir politikoje; ragina Filipinų valdžios institucijas glaudžiai bendradarbiauti su socialinės žiniasklaidos įmonėmis, kad būtų užkirstas kelias manipuliacijai, brukalams ir visiems kitiems mėginimams nuvertinti viešąjį diskursą;

2022 m. vasario 17 d., ketvirtadienis

19. ragina Filipinų valdžios institucijas dėti daugiau pastangų siekiant užtikrinti sąžiningus ir laisvus rinkimus bei nepriešiškas sąlygas kampanijoms tiek internete, tiek ne internete; atsižvelgdamas į tai apgailestauja, kad Filipinų valdžios institucijos nekviest ES atsiųsti rinkimų stebėjimo misijos; ragina Filipinų valdžios institucijas užtikrinti, kad rinkimų kampanija būtų saugi, laisva ir sąžininga, taip pat imtis priemonių, kuriomis visiems užtikrinama galimybė naudotis rinkimų kampanijos ištekliais; ragina ES delegaciją ir ES valstybių narių atstovybes remti tarptautinės rinkimų misijos siuntimą ir visapusiškai remti nepriklausomus vietoje rinkimų stebėtojus, reguliariai susitikti su jais ir dėmesingai reaguoti į visus pranešimus apie rinkimų kampanijos metu vykusius incidentus, be kita ko, aptariant šias problemas tiesiogiai su Filipinų valdžios institucijomis;
20. apgailestauja dėl žmogaus teisių padėties blogėjimo Filipinuose vadovaujant prezidentui R. Duterte bei tikisi laisvų ir sąžiningų rinkimų, sukursiančių sąlygas sudaryti naują demokratinę vyriausybę, kuri laikytųsi žmogaus teisių, tirtų praeityje padarytus žmogaus teisių pažeidimus, patrauktų baudžiamojon atsakomybėn už juos atsakingus asmenis bei vėl prisijungtų prie Romos statuto;
21. ragina Komisiją nustatyti aiškius, viešus ir su vykdymo terminais susietus kriterijus, kuriuos Filipinai turėtų atitikti, kad laikytųsi savo įsipareigojimų žmogaus teisių srityje pagal BLS+ sistemą, taip pat dar kartą primygtinai ragina Komisiją tuo atveju, jei Filipinų valdžios institucijos iš esmės nepagerintų padėties ir nebūtų pasirengusios bendradarbiauti, nedelsiant pradėti procedūrą, kuri galėtų baigtis laikinu BLS+ lengvatų panaikinimu;
22. dar kartą ragina Komisijos pirmininko pavaduotoją ir Sąjungos vyriausiąjį įgaliotinį užsienio reikalams ir saugumo politikai atidžiai stebėti padėtį Filipinuose ir reguliariai teikti ataskaitas Europos Parlamentui;
23. ragina valstybes nares neeksportuoti jokių ginklų, sekimo technologijų ir kitos įrangos, kurią Filipinų valdžios institucijos gali naudoti vidaus represijoms;
24. ragina ES delegaciją ir šalyje veikiančias valstybių narių atstovybes teikti pirmenybę paramai pilietinei visuomenei ir naudotis visomis turimomis priemonėmis siekiant stiprinti savo paramą žmogaus teisių ir aplinkos gynėjų veiklai;
25. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai, valstybių narių vyriausybėms, Filipinų prezidentui, vyriausybei ir Kongresui, Pietryčių Azijos valstybių asociacijos (ASEAN) valstybių narių vyriausybėms, Jungtinių Tautų vyriausiajam žmogaus teisių komisarui, Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui ir Pietryčių Azijos valstybių asociacijos generaliniam sekretoriui.
-